

The Glories of Thai Crafts

Past . Present . Future

ครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2565
ประเภทเครื่องทอ (ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ)

จุฑาทิพ ไชยสุระ

นางสาวจุฑาทิพย์ ไชยสุระ ครูช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2565

ประเภทงาน : เครื่องทอ (ผ้าฝ้ายทอมือย้อนสืรรมชาติ)

จุฑาทิพย์ ไชยสุระ (52 ปี)

ได้นำลวดลายดั้งเดิม และเทคนิคการทอ การย้อนสืรรมชาติมาปรับเปลี่ยนและลดทอน ให้ดูทันสมัย และวางกลุ่มเป้าหมายใหม่ เป็น กลุ่มวัยรุ่นและต่างชาติ ไม่ทิ้งภูมิปัญญาและ รากเหง้าของชุมชน

มีความโดดเด่นเรื่องการสกัดสีจากธรรมชาติ การย้อนฝ้ายเส้นมือ จึงนำสีต่างๆ มาจัดเป็นเฉดสี จนทำให้ได้รับรางวัลจากต่างประเทศมากมาย

ด้วยใจรัก และความอดทน รวมถึงการสังเกต และเฝ้ามองธรรมชาติ จึงได้ศึกษา ทดลองและ จัดบันทึกแหล่งวัตถุดิบที่ให้สี รวมถึงวิธีการย้อนสี จึงเป็นที่มาแห่งภูมิปัญญาในการสกัดสีจาก ธรรมชาติ ฝึกการทดลองย้อน การผสมสืรรมชาติ จนสามารถสร้างโทนสีในหลายมิติ และมีสีที่คงทน และใช้งานได้นาน

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

- มีโอกาสไปต่างอำเภอได้พบเจองานทอผ้า ในครั้งนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษางานผ้าทอมือ จากนั้นได้เริ่มศึกษาเรียนรู้เรื่องการขึ้นฝ้ายและการย้อมสีธรรมชาติจากคราม กระบวนการย้อมแบบโบราณจาก จ.สกลนคร
- ได้นำผลงานของตนเองนำเสนอโครงการไปญี่ปุ่นได้รับการคัดเลือก จึงเป็นก้าวแรกของการนำสินค้าสู่ตลาดสากล มีโอกาสเรียนการทอผ้าสไตส์ญี่ปุ่นที่กรุงโตเกียว และนำกลับมาพัฒนาการทอและการย้อมสีจากธรรมชาติ และได้โลโก้แบรนด์ JUTATIP
- นำเทคนิคนี้กลับมาสอนชุมชนให้ผลสมผสานระหว่างลายมัดหมี่คนไทย และเทคนิคทอแบบญี่ปุ่น ซึ่งพบว่า เป็นเทคนิคเดียวกับการจกตัวของคนไทยนั่นเอง
- หลังจากที่ตนเองได้เข้าชุมชนและเห็นเทคนิคการย้อมสีและสวดลายการทอ มีความคิดว่าผลงานขายได้เพียงบางกลุ่ม หากไม่มีการพัฒนาให้ดูทันสมัย จึงได้นำสวดลายดั้งเดิม และเทคนิคการทอ การย้อมสีธรรมชาติ มาปรับเปลี่ยนและลดทอนให้ดูทันสมัย และวางกลุ่มเป้าหมายใหม่เป็นกลุ่มวัยรุ่นและต่างชาติ ไม่ทิ้งภูมิปัญญาและรากเหง้าของชุมชน

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะเชิงช่าง

เทคนิคที่ใช้มี 3 เทคนิคคือ ทอสองตะกอล เกาะล้วง และจกโบราณ

- เทคนิคสองตะกอล คือ การทอผ้าด้วยกี่ทอผ้าแบบโบราณ เป็นการอนุรักษ์เครื่องมือเอาไว้ให้ลูกหลานได้เห็นต้องมีการสืบเส้นคันเส้นด้วยมือและเครื่องมือแบบโบราณ การทอสองตะกอล คือ การเหยียบ เท้าซ้ายเท้าขวา เพื่อให้เส้นยืนสลับกัน แล้วนำกระสวยพุ่งเพื่อให้เกิดลายขัด
- เทคนิคเกาะล้วง และเทคนิคจก เป็นเทคนิคที่มีมาโบราณแต่ลวดลายจะเต็มผืนและกลุ่มลูกคำที่สวมใส่จะเป็นผู้ที่มีรายได้สูงจึงลดทอนลายให้น้อยลงเป็นการคำนวณลายและทอเทคนิคเกาะล้วงคือการสร้างลายบนที่ทอผ้าพันเส้นพุ่งสลับสีเพื่อให้เกิดลวดลาย

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

มีความโดดเด่นเรื่องการสกัดสีจากธรรมชาติ การย้อมผ้าด้วยเส้นมือจึงนำสีต่างๆมาจัดเป็นเฉดสี

ได้รับรางวัล จี มาค Good Design Award หรือ รางวัลการออกแบบยอดเยี่ยม รางวัลนี้เป็นเพียง โปรแกรมเดียวในประเทศญี่ปุ่นที่ประมวลการออกแบบ ทั้งหมด รวมถึงการเสนอแนะต่างๆ ไว้ด้วยกัน โดย รางวัลนี้ไม่ใช่การประกวดในด้านความสวยงามหรือ รูปลักษณ์แต่เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทาง สังคมผ่านการออกแบบรางวัลดีไซน์ยอดเยี่ยม (Good Design Award) คือ รางวัลการออกแบบขึ้นชื่อของ ประเทศญี่ปุ่นซึ่งจัดโดยองค์กรสาธารณประโยชน์สมาคม ส่งเสริมการออกแบบแห่งประเทศไทยโดยเป็นรางวัล ที่ได้รับการจับตามองจากเหล่าดีไซเนอร์มากมายทั่วโลก ซึ่งรางวัลดังกล่าวได้รับ ในปี ค.ศ. 2021 จากประเทศ ญี่ปุ่น

นอกจากนี้ยังมีลายผ้าของทางแบรนด์ JUTATIP ที่พัฒนาขึ้นมา บรรจุอยู่ในหนังสือ “Thai Textiles Trend Book” อีกด้วย

การพัฒนาสร้างสรรค์ประปรยุกต์หรือต่อยอดผลงาน

- เปลี่ยนแปลงเรื่องการย้อมสีจากเฉดเข้มๆเป็นสีอ่อนลง
- เปลี่ยนแปลงจากการทอวดลายดั้งเดิม
- การย้อมสีฝ้ายให้มีหลายสีในม้วนเดียว

ความมุ่งมั่นตั้งใจในการอนุรักษ์ สืบทอดในงานศิลปหัตถกรรม

- มีเป้าหมายในการเข้าไปเป็นวิทยากรคือการทำหน้าที่ผู้ที่เข้ารับการอบรมสามารถนำไปต่อยอดเรื่องอาชีพได้ เช่น การทำพวงกุญแจจากเศษผ้า สร้างมูลค่าเพิ่ม หรือการทำมัดย้อม เป็นการลงทุนที่น้อยและเป็นอาชีพที่ไม่มีคู่แข่งมากนัก การย้อมผ้าเป็นการใช้วัสดุในชุมชนที่มีมาเพิ่มมูลค่าเพื่อลดต้นทุนในการผลิต
- ได้แนะนำวิธีการขายและนำเสนอช่องทางตลาดให้เหมาะสมกับสินค้าและราคา
- เน้นการปรับปรุงแบบ สี สัน ลวดลาย สินค้าให้มีภาพของแบรนด์เพื่อให้เป็นที่จดจำ ใช้ฝีมือ ทักษะที่เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิม แต่คิดวิธีให้ตอบสนองรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย
- เปิดบ้านเป็นศูนย์เรียนรู้ และจัดกิจกรรมเวิร์คช็อปเพื่อให้คนรุ่นใหม่ๆ เข้าถึงงานหัตถกรรม
- เปิดช่องทางออนไลน์ให้ต่างประเทศได้เห็นกระบวนการทำงาน
- ศึกษา ทดลอง จัดบันทึกเพื่อศึกษา วิจัย ฝ่าสังเกตรรรษชาติ เพื่อพัฒนาสูตรการย้อมสีให้ได้สีสวยงามเป็นระดับสีมาตรฐาน การผลิตของชุมชนเพื่อให้สามารถควบคุมคุณภาพได้ รวมถึงพัฒนาสำหรับการส่งออกได้

เกียรติบัตรหรือรางวัลที่เคยได้รับ (บางส่วน)

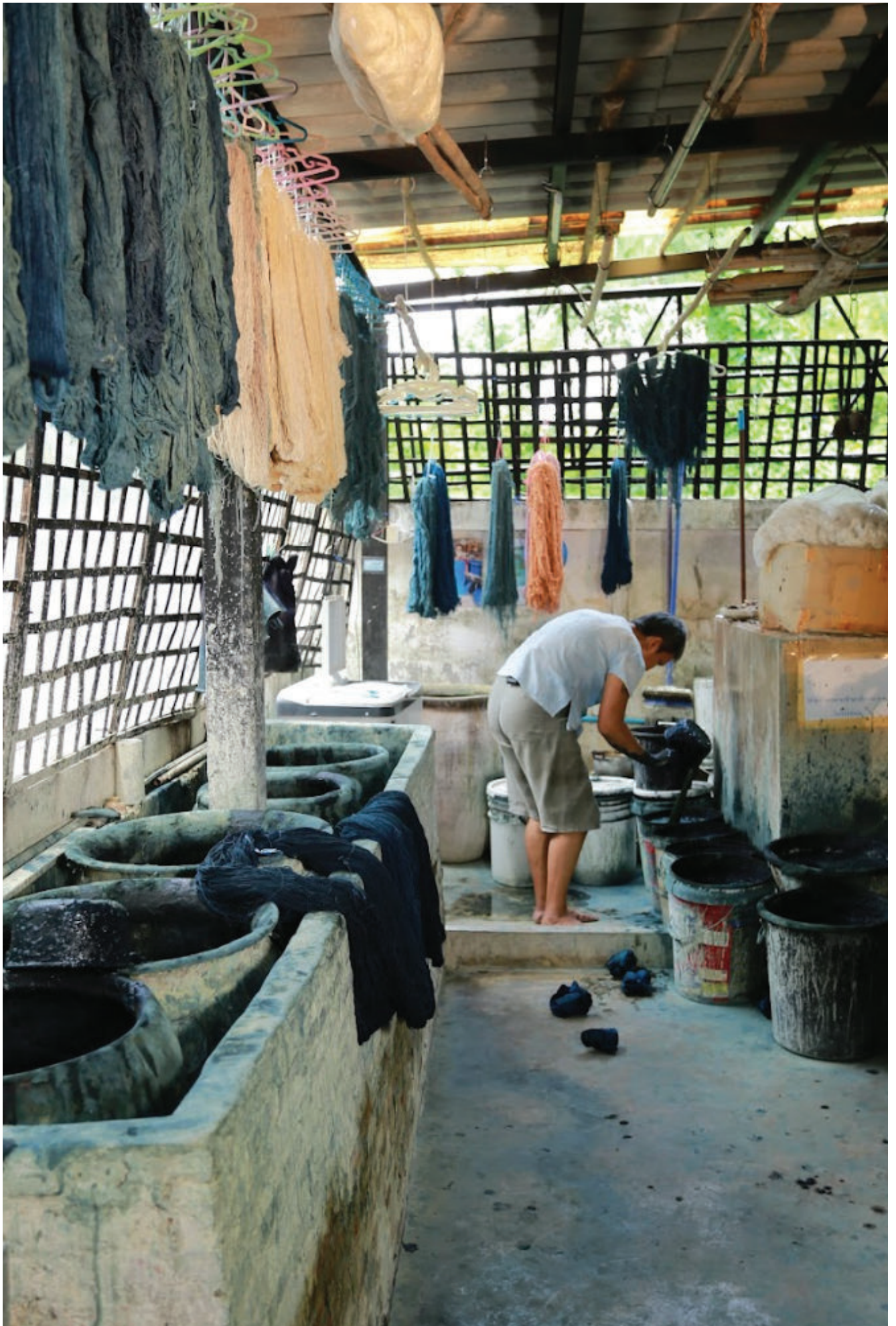
- พ.ศ. 2563 ได้รับรางวัล “G Mark” Good Design Award หรือรางวัลการออกแบบยอดเยี่ยม จัดโดยองค์การสาธารณประโยชน์สมาคมส่งเสริมการออกแบบแห่งประเทศไทย
- พ.ศ. 2562 เป็นสุดยอดผู้ประกอบการอัจฉริยะในโครงการ Genius The IDOL
- พ.ศ. 2561 รางวัลอุตสาหกรรม (The Prime Minister’s Industry Award) โดยกระทรวงอุตสาหกรรมจัดขึ้นเพื่อประกาศเกียรติคุณและเชิดชูเกียรติผู้ประกอบการอุตสาหกรรมทุกระดับที่มีความเป็นเลิศ และผ่านการพิจารณาคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับขีดความสามารถและพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
- รางวัลเชิดชูเกียรติศิลปินมรดกอีสานและผู้ที่มีผลงานดีเด่นวัฒนธรรมสัมพันธ์ประจำปี 2565 ผลงานด้านผ้าทอมือย้อมสีธรรมชาติ
- พ.ศ. 2563 ผลงาน หรือ ประสพการณ์รางวัลเป็นมิตรสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) คือ อุตสาหกรรมที่ยึดมั่นในการปรับปรุงกระบวนการผลิต และการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง
- พ.ศ. 2565 ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานดีเด่นวัฒนธรรมสัมพันธ์ เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีและวันอนุรักษ์มรดกไทย ประจำปี 2565 สาขาหัตถกรรม (ผ้าทอมือย้อมสีธรรมชาติ) จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น

“

ความหลงใหลในสีต่างๆ ที่สกัดมาจากธรรมชาติ และเมื่อเข้าไปคลุกคลีกับชุมชนจึงได้รู้ว่าสิ่งเหล่านี้ กำลังจะสูญหายไป หากไม่ได้รับการสืบสานจึงค้นคิด วิธีการทอผ้าแบบผสมผสาน และจัดวางกลุ่มสีใหม่ และพัฒนาจนมีความโดดเด่นเรื่องการสกัดสีจาก ธรรมชาติ

”

The Glories of Thai Crafts

Past . Present . Future

Abstract wavy lines in a light beige color, flowing from the left side towards the bottom right corner of the page.